

(૮) તેને પાંચસો રૂપિયા આપવા કે નહિ?

ઘણા વર્ષે મુંબઈવાળો મિત્ર અમદાવાદવાળા તેના મિત્રને મળવા આવ્યો. સત્તર જગ્યાએ ફાટેલી ચટાઈ ઉપર બેઠા બેઠા બંને વાતે વળગ્યા. અમદાવાદવાળાએ પોતાની બાળકીના ત્રણ પગવાળા ઘોડિયાની દોરી ખેંચતાં-ખેંચતા પોતાની પત્નીને બે ગ્લાસ પાણી આપી જવા કહ્યું. પત્ની પાણી આપી ગઈ. એક બાળક તેની કાંખમાં અને એક બાળક તેની આંગળીએ હતું. તેણે પહેરેલ કપડાં તેનું, પૂરું અંગ પણ ઢાંકી શકતાં નહોતાં.

મુંબઈવાળો અમદાવાદવાળાને કહે કે થોડાં વર્ષો પહેલાં તમારી પાસેથી સાંભળેલી વાતો મને ખૂબ લાભદાયક નીવડી, તેના આચરણથી હું ખૂબ સુખી છું.

અમદાવાદવાળો કહે કે, “ખરેખર જ તેનું આચરણ ખૂબ લાભદાયક છે. એ બધી વાતો આજે પણ મને પૂરેપૂરી યાદ છે. સાંભળો ફરીને ગણાવી જાઉં” :

“મારાં ફોઈબા, મારાં મામી તથા મારાં બેન સુવાવડમાં ગુજરી ગયેલાં; મારાં બાને સુવાવડમાંથી ગાંડપણનો રોગ લાગુ પડેલો; મારાં કાકીને સુવાવડમાંથી લકવો થઈ ગયેલો; મારાં માસી કસુવાવડમાં ગુજરી ગયેલાં, મારાં સાળી ગર્ભપાત કરાવ્યા પછી કાયમ જ માંદા રહે છે, મારા મિત્રનાં પત્ની કુટુંબનિરોધનું ઓપરેશન કરાવ્યા પછી તેમની સ્વાભાવિક મસ્તી કાયમ માટે ખોઈ બેઠાં છે અને મારી પાડોશમાં રહેતાં એક બેનને સુવાવડમાંથી એવો રોગ લાગુ પડી ગયો છે કે કોઈ સગર્ભા સ્ત્રીને જુએ છે કે તુરત તેને ઊલટીઓ થવા લાગે છે. આ બધું મને બરાબર યાદ છે અને હું એ બરાબર સમજું છું કે સુવાવડ એ કેટલું મોટું જોખમ અને કેટલી મોટી જવાબદારી છે.”

બીજી પણ ઘણી વાતો થઈ તેમાં મુંબઈવાળાને ખબર પડી કે પોતાના મિત્રની બે બેબીઓ તેની સાળીને ત્યાં ગઈ છે અને બે બાબા તેના સાળાને ત્યાં રહે છે.

આ બધા શુભ સમાચારો (!) સાંભળીને પછી પોતે વિદાય લે છે. અમદાવાદવાળો મિત્ર ખૂબ પ્રેમથી તેને થોડે દૂર સુધી વિદાય આપવા માટે જાય છે. છૂટા પડતી વખતે મુંબઈવાળો મિત્ર પૂછે કે મારે લાયક કાંઈ કામકાજ? જવાબ મળે છે કે, “સગવડ હોય તો પાંચસો રૂપિયા આપતો જા, કારણ કે એકાદ માસ પછી તારી ભાભીને (મારી પત્નીને) સુવાવડ માટે દવાખાનામાં દાખલ કરવી પડશે.”

મુંબઈવાળો મુંબઈની ગાડીમાં બેસી ગયો. ગાડીએ વેગ પકડ્યો તેમ તેના વિચારોએ પણ વેગ પકડ્યો, તે વિચારે છે કે, ‘અમદાવાદવાળા મિત્રને કઈ રીતે સમજાવી શકાય? જે પોતે બધું સમજતો હોય અને બીજાને બધું સમજાવી શકતો હોય તેને કોણ સમજાવે? દીવો લઈને કૂવે પડવા જાય તેને કેવી રીતે બચાવવો? તેને માટે તો પ્રભુપ્રાર્થના સિવાય બીજો એકેય ઉપાય સૂઝતો નથી. હે પરમાત્મા, તમે જો ક્યાંય હો તો તેની રક્ષા કરજો.’

આ વાત વાંચનારા અને સાંભળનારાઓની પણ એક ફરિયાદ છે કે,

“યોગભિક્ષુજી! તમે ઘણું બધું કહ્યું પણ મુંબઈવાળાએ અમદાવાદવાળાને પાંચસો રૂપિયા આપ્યા કે નહીં તે તો તમે જણાવ્યું જ નહીં! અમને તો બીજી બધી વાતો કરતાં એ જાણવામાં વધુમાં વધુ રસ છે.”

જવાબમાં યોગભિક્ષુજીએ કહ્યું કે, “પરંતુ મારે જ તમને સૌને એ પૂછવાનું છે કે તેને પાંચસો રૂપિયા આપવા જોઈએ કે નહીં?”